

www.ketab.ir

تذكرة لطائف الخيال

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- سرشناسه : رابی، محمد بن محمد، قرن ۱۱ ق.
- عنوان و نام پدیدآور : تذکره لطائف الرجال / تألیف محمد بن محمد دارابی اصطهباناتی متخلص به عارف / تألیف در سالهای ۱۰۷۶ - ۱۰۷۸ ه.ق.؛ تصحیح یوسف بیگ بابایور؛ ۱۲۰ صفحه، سید صادق حسینی اشکوری.
- مشخصات نشر : قم: مجمع ذخایر اسلامی؛ تهران: کتابخانه و موزه ملی ملک: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۱.
- مشخصات ظاهری : ج. ۲.
- فروست : گنجینه‌های خطی؛ ۱۷: ۱۸.
- شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۸-۲۶۷-۳: ۲. ج. ۲: ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۸-۲۶۵-۹: ۱. ج. ۱: ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۸-۲۶۵-۹.
- وضعیت فهرست نویسی : فیبا
- یادداشت : ج. ۲ (چاپ اول: ۱۳۹۱) (فیبا).
- یادداشت : کتابنامه.
- موضوع : شاعران ایرانی -- سرگذشتنامه -- متون قدیمی تا قرن ۱۲.
- موضوع : شعر فارسی -- مجموعه‌ها
- شناسه افزوده : بیگ بابایور، یوسف، ۱۲۵۷ -، مصحح
- شناسه افزوده : حسینی اشکوری، سیدصادق، ۱۳۵۱ -، مقدمه‌نویس
- شناسه افزوده : کتابخانه و موزه ملی ملک
- شناسه افزوده : کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی
- رده بندی کنگره : ۱۳۹۱ ۴۲ د ۲ / PIR۴۵۲۲
- رده بندی دیویی : ۸۱۰/۰۹
- شماره : ۲۷۶۷۱۱۴
- کتابشناسی ملی :

تذکره لطایف الخیال

تألیف

حکیم مولی شاه محمد بن محمد دارابی اصطهباناتی

متخلص به عارف

(تألیف در سالهای ۱۰۷۶ - ۱۰۷۸ هـ.ق.)

جلد اول

تصحیح

میرزا یوسف باباپور

بسم الله

سید صادق حسینی اشکوری

نشر مجمع ذخائر اسلامی

با همکاری کتابخانه و موزه ملی ملک، کتابخانه مجلس شورای اسلامی

ارویش ۱۳۹۹، چاپ اول

All rights reserved. No part of this may be reproduced or translated in any form, by print, internet, photo print, microfilm, CDs or any other means without written permission from the publisher

گنجینه‌های خطی ۱۷ و ۱۸

تذکرہ لطائف الخیال

(تالیف: دهه های ۱۰۷۶ - ۱۰۷۸ هجری قمری)

تصحیح: یوسف بیگ، قلمہ: سید صائق حسینی اشکوری

نشر: مجمع ذخائر اسلامی، با همکاری کتابخانه و موزه ملی، و کتابخانه مجلس

جواب : ظہور / صحافی : نفیس / صفحہ بندی : سید علی امام

نوبت چاپ : اول - اردیبهشت ۱۱۱۱ ش (۱۳۹۰ م)

شمارگان : ۳۰۰ دوره دو جلدی

شایک ج ۱: ۹ - ۳۶۵ - ۹۸۸ - ۹۶۴ - ۹۷۸ ، شایک ج ۲: ۳ - ۲۶۲ - ۹۸۸ - ۹۶۴ - ۹۷۸

شماره ۹۷۸-۹۶۵-۹۸۸-۲۶۸-۰ : ۵۰۰

قیمت دوره: ۳۲۰۰۰ تومان

ارتباط با فاشر

قہ: خیابان آذر - کوی ۲۳ - پلاک ۱ - مجمع ذخائر اسلامی

تلفن: +۹۸ ۲۵۱ ۷۷۱۳ ۷۴۰ دورنگار: +۹۸ ۲۵۱ ۷۷۰ ۱۱۱۹

• ٩١٢ ٢٥٢ ٤٣٥ : ٥١

نشانی، پایگاه‌های اینترنتی :

www.zakhair.net www.mzi.ir www.kodna.ir

info@zakhair.net info@mzi.ir info@kodna.ir

برای دریافت نسخه الکترونیکی اثر، شش ماه پس از انتشار، به سایت مجمع ناختر اسلامی رجوع کنید.

پیشگفتار مصحح

بسم الله الرحمن الرحيم

سال‌هاست که به یاری ایزد متّان با وسع قاصر و بضاعت اندک خویش در وادی مقدّس احیای میراث مکتوب فرهنگ و تمدن عزیز اسلامی - ایرانی قدم نهاده، لنگ‌لنگان پیش می‌روم و آن‌چه در حوصله استعداد اندک خویش دارم، به عرصه ظهور می‌رسانم و تا امروز به لطف الهی هیچ ادعایی بر فضل نداشته خویش ننموده و صرفاً به دیدۀ یک رسالت و تکلیف بدان می‌نگرم و گمان می‌کنم که هنوز هزار راه نرفته در پیش دارم؛ و البته بر عجز خویش واقفم. هرچند که برخی دوستان اعزّ خُرده‌ها بر من گرفته و همواره سعی بر آن داشته‌اند تا به قول معروف «تیمه خالی ظرف» را ببینند و هیچ گاه نخواستند، بل نتوانسته بر سعه صدر و فسحت خاطر خویش بیفزایند و بر کار دیگران به دیدۀ رضا بنگرند و از در تشویق و ترغیب درآیند و همواره در پی «شوخی مردم فراچشم ایشان آوردن» بوده‌اند؛ غافل از آن که:

بر حرف هیچ‌کس منه انگشت اعتراض آن نیست کلک صنع که خط خطا کشد!
لذا در انتشار هر چه رود بر این کار، با وجود شوق و ذوق وافر، تردیدی عظیم بر دلم سنگینی می‌کرد؛ تا آن‌که حال بر اشعار گهربار همین تذکره نموده، ناگاه اعجاب‌انگیز شعری از عصمت بخاری راه را بر من هموار نمود. بر یقینم افزود؛ که:

عصمت! مکن اندیشه ز بیداد رفیان
آواز سگان کم نکند رزق گدا را
لذا با توکل بر حضرت سبحان - جلّ جلاله - و توسّل به ائمه هدی - سلام الله علیهم - و استمداد از روح بلند مؤلف این تذکره و شاعران ماضی - انوار در این تذکره که اغلب شیعی بودند - رحمهم الله تعالی - بر انتشار این تذکره بسیار مهم و عالی رتبه اقدام نمودیم؛ هر چند که با ضیق وقت ناچار از وجود برخی سهویات احتمالی و کاستی‌های آن بوده‌ایم؛ چرا که کاری بدین عظمت که در تصحیح آن چندین ماه وقت صرف شده، البته حوصله‌ای بیش از این می‌طلبید. از طرفی تک نسخه بودن اثر در ایران کار را کمی بر بنده دشوار نمود؛ چرا که بسیاری از شاعران مذکور در این تذکره دیوانی مدوّن و مطبوع ندارند تا بتوان بر آن مراجعه نمود و احیاناً کاستی‌های متن را رفع کرد.

گذشته از این‌ها سیاست اصلی در احیای اثر حاضر بر این بود که صورت ثبت حقیقی مؤلف در ارائه نمونه اشعار عیناً به صورت طبیعی ضبط شده و رعایت شود - به جز مواردی که غلط فاحش بوده و در پاورقی‌ها بدان اشاره شده است - به همین خاطر حتی المقدور از تغییر

واژگانی ابیات امتناع نمودیم؛ ولو این که مثلاً آن شعر در دیوان مصحح فلان شاعر به صورتی دیگر آمده باشد.

سعی نمودیم تا با افزودن شماره‌ای داخل [] بر فراز نام هر شاعر و تیتیر کردن نام وی، عناوین را از هم جدا کنیم و برای تفکیک اشعار مختلف از (***) استفاده نمودیم.

ابیاتی که بعداً توسط مؤلف یا زیر نظر او در حواشی افزوده شده بود، به متن منتقل شد. برخی از شاعران که شرح حال یا شعری بر آنها نیامده و اغلب جای آن خالی گذاشته شده تا بعداً افزوده شود، و البته نشده، در پاورقی‌ها مشخص گردید.

چون نام شاعران به ترتیب اقلیمی و ولایتی و شهری است، نام اقالیم و ولایات به صورت تیتیر و وسط‌چین در آغاز صفحه مورد نظر تفکیک شده است.

البته این کار به نتیجه نمی‌رسید مگر به همت نفس پاک عزیزانی چون جناب حجت‌الاسلام سید صادق حسینی اشکوری (ریاست محترم مجمع ذخائر اسلامی)، جناب حجت‌الاسلام دکتر رسول جعفریان (ریاست محترم کتابخانه مجلس شورای اسلامی) - که همواره مرهون الطاف بی‌منتشان بوده و هستیم.

از جناب آقای محمد رضا کرزایی (از نوادگان شریف مؤلف این تذکره) قدردانی می‌نمایم که همت ایشان در شناسایی و پیشنهاد انتشار تذکره حاضر کارساز بود.

و البته هیچ گاه الطاف بی‌پایان دوست عزیز، بل معلم شفیع، فاضل گرانقدر و محقق کم‌نظیر جناب آقای بهروز ایمانی - سلمه الله تعالی را فراموش نخواهم کرد. یاد آن ایامی که سال‌ها پیش هنوز «بجدخوان» این وادی بودم و اتفاق محکم و جسسه آشنایی با ایشان راهی تازه در حیات فکری این حقیر گشود و دستگیری دلسوزانه آن بزرگوار مرا دگرگون ساخت. خدایشان توفیق دهد و عمر پربرکت روزیشان گرداناد.

و در آخر از همه آن بزرگواران و دیگر عزیزانی که در احیای اثر حاضر ما را یاری فرمودند، نهایت تشکر و قدردانی را به جای می‌آوریم.

والسلام علیکم

یوسف بیگ‌باباپور

تهران - بهار ۱۳۹۱

yosefbigbabapour@yahoo.com